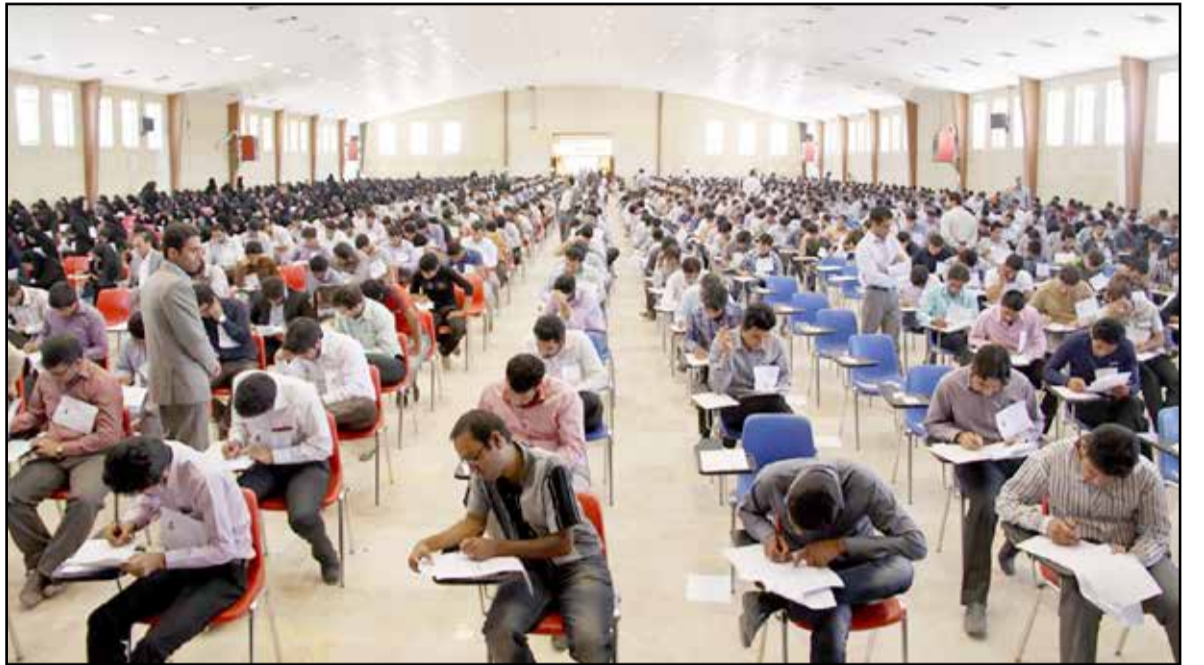

«توسعه ایرانی» نتایج کنکور مدارس دولتی و سمپاد را بررسی می کند

شکاف آموزشی یا شکاف طبقاتی؟!

اسو محمدی

درصد آنان در مدارس غیرانتفاعی دولتی تحصیل کرده‌اند. ۶۶ درصد دانش‌آموزان تهرانی که جزو نفرات برتر کنکور ۹۸ هستند در مدارس غیرانتفاعی و نمونه دولتی درس خوانده‌اند و ۳۳ درصد آنان دانش‌آموزان مدارس سمپاد هستند. «این آماری است که در رابطه با کنکور سال ۹۸ منتشر شده است؛ آماری که نشان از مرگ مدرسه و سیستم معیوب وزارت آموزش و پرورش دارد.

ناکار آمدی مدارس دولتی

بدون تردید منظور از مرگ مدرسه تعطیلی آن یا پایین کشیدن کرکره آن نیست؛ بلکه منظور ناکار آمد بودن و ثمربخش نبودن آن است. برای مثال دانش‌آموزان سال هادر مدرسه در کلاس درسی به نام زبان انگلیسی حاضر می‌شوند و آن را می‌خوانند و پاس می‌کنند، اما برای یادگیری این زبان ناچار دست به دامن کلاس‌های خصوصی و بیرون از مدرسه می‌شوند، فقط زبان انگلیسی نیست که دانش‌آموزان را روانه کلاس‌های بیرون از مدارس می‌کند، کامپیوتر هم به همین منوال است. نقاشی، هنر، کلاس‌های کنکور و... فارغ از ناکار آمد بودن در این زمینه، مدارس از کشف و پرورش استعدادهای کودکان و نوجوانان عاجز مانده‌اند، به نحوی که نه تنها آن‌ها را کشف نمی‌کنند، بلکه در مواردی حتی به آن صدمه می‌زند. افزون بر این، موضوع مدارس امروزی با نیازهای واقعی دانش‌آموزان نیز فاصله‌ای طولانی دارد.

روشن است که تعریف مدارس به مثابه فضا یا مکانی که در آن تجربه‌ها و فرآیندهای یادگیری و یاددهی رخ می‌دهد، طی یکی دو دهه اخیر در کشور دستخوش تغییرات زیادی شده است و آموزشگاه‌های خصوصی یا کتاب‌های کمک آموزشی که مافیای عظیمی هم پشت آن سنگر گرفته به حدی در نظام آموزشی کشور ریشه دوانده است که می‌رود مفهوم مدرسه را از معنی تهی و اثربخشی و کارآمدی آن رادچار تردید کنند.

آموزشگاه‌های خصوصی حرف اول را می‌زند

در طول تاریخ در کشور ما مدرسه تنها تامین‌کننده نیازهای واقعی آموزشی دانش‌آموزان بود و دانش‌آموز بعد از فراغت از تحصیل بدون نیاز به آموزش‌های موسسه‌های بیرون از چارچوب نظام آموزش و پرورش یا کتاب‌های کمک آموزشی در کنکور شرکت می‌کردند یا در بازار کار جذب می‌شدند، اما امروزه می‌توان ادعا کرد که کارکرد مدارس به همان آموزش خواندن و نوشتن محدود شده است و جالب است برای همین کارکرد نیز کتاب‌های کمک آموزشی به کمک این سیستم عرض و طولی آمده‌اند.

بدیهی است که مدارس به معنای نهادی اجتماعی همواره دارای کارکرد مهم بوده است، کارکرد آموزشی و کارکرد تربیتی. اما با نینم نگاه به وضعیت آموزشی کشور با این واقعیت روبرو می‌شویم که آموزش بیش از

به نظر من تفاوت مدارس با یکدیگر هیچ ربطی به کیفیت آموزشی ندارد و تنها تفاوت مدارس دولتی با مدارس غیردولتی و سمپاد و غیرانتفاعی در نحوه و مقدار پول گرفتن خلاصه می‌شود. بعضی مدارس فقط نوک انگشت‌شان را در جیب مردم فرو کرده و بعضی دیگر دست‌شان تا آرنج در جیب مردم است

آنکه در نظام مدرسه‌ای رخ دهد، در آموزشگاه‌های خصوصی یاد دست‌ناشران کتاب‌های کمک آموزشی با گردش مالی میلیاردی تومان در سال رخ می‌دهد. در رابطه با کارکرد تربیتی نیز وضع به همین منوال است. به نحوی که دیگر دولت نمی‌تواند مانند گذشته قدرت همه جانبه‌ای برای کنترل و نظارت داشته باشد. ماجرای استقبال از آهنگ «جنتلمن» ساسی مانکن در مدارس ایران که چند وقت پیش خیرساز شد و واکنش‌های متفاوت و زیادی را به همراه داشت، مثال روشنی از این ماجراست.

بی‌عدالتی آموزشی و گسترش مدارس خصوصی
اما چه کسانی دست بر گلوئی مدارس گذاشته و حیات آن را به خطر انداخته‌اند؟ کارشناسان این

حوزه معتقدند: همه کسانی که بر اداره مدارس به شیوه کنونی اصرار دارند از سیاست‌گذاران ارشد نظام تا مقامات دولتی گرفته تا اولیا و مربیان دانش‌آموزان همه و همه در جایگاه آمر یا عامل، متهم هستند. برای بررسی این موضوع با حسام رشیدی، کارشناس آموزش و پرورش به گفت‌وگو نشستیم. رشیدی در پاسخ به این پرسش که چرا دانش‌آموزانی که در مدارس دولتی درس می‌خوانند در رتبه‌های برتر کنکور جایی ندارند، و آیا مدارس دولتی به سمت زوال می‌روند، به «توسعه ایرانی» می‌گوید: این موضوع برمی‌گردد به بی‌عدالتی آموزشی که

به مرور زمان چهره زشت خودش را به نمایش می‌گذارد، این اتفاقی که افتاده پیامد سیاست‌هایی است که در دو دهه گذشته در آموزش و پرورش اجرا شده و این سیاست‌ها غالباً در جهت گسترش مدارس خصوصی رخ داده است؛ یک سیاست کلی وجود دارد که پیش از این در خفاد حال انجام بود، اما در حال حاضر متناسفانه به صورت علنی اتفاق می‌افتد و آن هم این است که مدیرانی که در وزارت آموزش و پرورش بر سر کار می‌آیند از سطح کلان گرفته تا مدیران میانی، همگی به دلیل فشارهایی که به آن‌ها اعمال می‌شود یا به دلیل باورهای نهادینه شده‌ای که دارند اعتقادشان بر این است که باید آموزش و پرورش خصوصی و مدارس غیردولتی را گسترش دهند.

دست‌شان تا آرنج در جیب مردم است

این کارشناس می‌افزاید: از طرف دیگر یک سیاست مبنایی هم دولت‌ها دارند و این است که آموزش و پرورش بودجه زیادی را مصرف می‌کند و ما باید این بودجه را بهینه‌سازی کنیم. به همین دلیل هم هر سال می‌بینیم که بخش کوچکی از افزایش بودجه دولت شامل آموزش و پرورش می‌شود و به همین دلیل هم در دو دهه اخیر شاهدیم که بودجه آموزش و پرورش با اینکه از نظر عدد و رقم افزایش داشته اما با توجه به تورم و افزایش قیمت‌های موجود، این بودجه عقب‌گرد داشته است. البته این یک سیاست کلی است که آمدورفت دولت‌ها خیلی در آن تأثیری ندارد؛ همین موضوع سبب شده تا در مدارس مشارکت‌های خانواده‌ها را صرفاً به مسائل مالی وصل کنند. ما امروز عملاً در آموزش و پرورش هیچ مدرسه دولتی نداریم؛ به نظر من تفاوت مدارس با یکدیگر هیچ ربطی به کیفیت

بیش از ۷۰ درصد تبه‌های برتر کنکور امسال در رشته‌های ریاضی، تجربی و انسانی دانش‌آموزان سمپاد هستند. ۹۱ درصد نفرات برتر شهرستانی در مدارس سمپاد درس خوانده‌اند. ۶۶ درصد دانش‌آموزان تهرانی که جزو نفرات برتر کنکور ۹۸ هستند در مدارس غیرانتفاعی و نمونه دولتی درس خوانده‌اند

آموزشی ندارد و تنها تفاوت مدارس دولتی با مدارس غیردولتی و سمپاد و غیرانتفاعی در نحوه و مقدار پول گرفتن خلاصه می‌شود. یعنی در یک نوع مدرسه بخش سودبرنده آموزش فقط نوک انگشتش را در جیب مردم فرو کرده است و در نوع دیگر مدرسه دستش تا آرنج در جیب مردم است.

وی ادامه می‌دهد: به همین دلیل هم می‌گویم در حال حاضر تقریباً مردم هستند که هزینه آموزش و پرورش را می‌دهند. این اتفاق که در کشور ما با توجه به اهداف انقلاب اسلامی که یکی از مهم‌ترین آنها عدالت آموزشی بود، رخ داده یک فاجعه است. مادر دهه اول انقلاب عدالت آموزشی را به گواه و تأیید خیلی از کارشناسان به خوبی اجرا کردیم اما بعد کم‌کم شکاف آموزشی و شکاف طبقاتی در آموزش و پرورش به شدت افزایش پیدا کرد و به هر حال کسی هم که گندم می‌کارد جو درو نمی‌کند! وقتی سیاست‌ها، طبقاتی کردن آموزش است باید امروز هم این چهره را ببینیم.

مدارس به طور یکسان امکانات داشته باشند

رشیدی توصیه می‌کند: باید مدارس به طور یکسان امکانات داشته باشند و انواع مدرسه اصلاً وجود نداشته باشد. این موضوع هم با اهداف آموزش نوین که در حال حاضر در کشورهای توسعه‌یافته در حال انجام است مطابقت دارد و هم با اصل ۳۰ قانون اساسی که اصلی مترقی است و ما ۴۰ سال پیش آن را تصویب کردیم و در حال حاضر دور زده می‌شود. بیشتر هم‌خوانی دارد و به نوعی هم با این شکل از عدالت اجتماعی که امروز شاهد آن هستیم به شدت مخالفت می‌کند. باید امکانات آموزشی برای همه دانش‌آموزان، چه پولدار و چه فقیر یکسان شود.

از گوشه و کنار

برای تامین دارو و تجهیزات پزشکی دچار مشکل هستیم

معاون بهداشت وزارت بهداشت ادعای عدم تحریم ایران در حوزه‌های دارویی، غذایی و کالاهای بشردوستانه را «مضحک» خواند. علیرضا رئیس، معاون بهداشت وزارت بهداشت در گفت‌وگو با ایلنا، با تأکید بر اینکه تحریم‌های آمریکا شامل تحریم‌های دارویی نیز می‌شوند، گفت: اینکه گفته شود، ایران را در دارو، غذا یا کالاهای بشردوستانه تحریم نکرده‌اند، ادعای مضحک است. درست است که دارو و تجهیزات پزشکی در ظاهر امر جزو لیست کالاهای تحریمی قرار نگرفته است، اما زمانی که نمی‌توانیم انتقال ارز را برای تامین آنها انجام بدهیم، تحریم وجود دارد. همچنین ما حتی نمی‌توانیم انتقال کالا را درست انجام بدهیم، بنابراین محروم شدن کشور ما از دسترسی به کالاهای دارویی و تجهیزات پزشکی صورت پذیرفته است. وی افزود: عملاً در زمینه دارویی تحریم وجود دارد. ما برای انتقال ارز برای تامین دارو و تجهیزات دچار مشکل هستیم، حتی ما برای عبور گمرک‌ها و ترخیص کالاهای گمرک‌های آنها نیز دچار مشکل هستیم و در پرداخت ارز به شرکت‌ها نیز به مشکل برخورد داریم، عملاً تحریم شده‌ایم.

زایل همچنان بر مدار گرد و خاک

مدیر کل پیش‌بینی و هشدار سریع سازمان هواشناسی با اشاره به بارش باران در استان‌های مازندران، گیلان و اردبیل از وقوع پدیده گرد و خاک در نواحی شرقی کشور به ویژه زایل طی پنج روز آینده خبر داد. احد وظیفه در گفت‌وگو با ایسنا، اعلام کرد: بر اساس تحلیل آخرین خروجی مدل‌های هواشناسی، برای روزهای چهارشنبه تا جمعه (۲۳ تا ۲۵ مردادماه) در نواحی شمال غرب، غرب، دامنه‌های زاگرس مرکزی و بخش‌هایی از هرمزگان، جنوب شرق فارس و جنوب کرمان افزایش ابر، بارش باران گاهی به صورت رگبار و رعد و برق و وزش باد شدید موقت پیش‌بینی می‌شود. مدیر کل پیش‌بینی و هشدار سریع سازمان هواشناسی گفت: طی پنج روز آینده به ویژه امروز و فردا (سه‌شنبه و چهارشنبه و ویژه منطقه زایل وزش باد شدید و در مناطق مستعد خیزش گرد و خاک پیش‌بینی می‌شود. همچنین در همین مدت برای شمال یزد، شرق کرمان، شمال و شرق اصفهان و قم وزش باد شدید موقت و کاهش دید افقی و کیفیت هوا دور از انتظار نیست.

تقاضای دوچرخه سواری در تهران رو به افزایش است

شهردار تهران گفت: آمارها نشان می‌دهد دوچرخه سواری و تقاضا برای آن در تهران رو به افزایش است، اما هنوز نمی‌توانیم به طور قطع بگوییم که این افزایش چه میزان بوده است. به گزارش مهر، پیروز حناچی که صبح امروز به سیاق تمام سه‌شنبه‌های دیگر از میدان توحید تا محل کارش در خیابان بهشت را با دوچرخه طی کرد، با حضور در پارک شهر در جمع خبرنگاران گفت: آمارها نشان می‌دهد دوچرخه سواری و تقاضا برای آن در تهران رو به افزایش است. وی با اشاره به این که سهم دوچرخه سواری در تهران هنوز زیر ۱ درصد است، گفت: با این وجود باید بدانیم که اضافه شدن هر دوچرخه سوار به شهر به معنای کم شدن یک خودروی شخصی از چرخه آلودگی پایتخت است.

بر نتایج تحقیقات و پژوهش‌ها معتقدند از بهترین راه‌های مقابله با هراس‌ها در کنار تقویت اعتماد به نفس، بازسازی تصورات ذهنی و تجربه عوامل ترس‌زا، تقویت ایمان، توجه کردن به نکات مثبت، ارائه الگوهای مناسب، ایجاد علاقه و انگیزه، آموزش مقابله و دفاع، تغییر محیط، از بین بردن زمینه‌های ترس، ایستادن در برابر ترس‌ها و روبرو شدن با آنهاست. البته نکته حائز اهمیت آن است که تلاش برای از بین بردن احساس ترس و سرکوب کردن آن امری بی‌فایده محسوب می‌شود، چرا که فرد باید در ابتدا ریشه اصلی و منشأ ترس‌های خویش را شناسایی کند. بنابراین راهکار مؤثر آن است که در گام نخست فرد با عزمی راسخ تصمیم بگیرد که با ترس‌های خویش مواجه شود؛ سپس با مراجعه به متخصصان روانشناس در جهت ریشه‌یابی علل و عوامل بوجود آورنده هراس‌های خویش، گامی رو به جلو در جهت پیشرفت و بهبودی سلامت روان خویش بردارد که در این صورت می‌تواند با به کار بردن رهنمودهای روانشناسان و مشاوران به تدریج از احساس یأس و درماندگی مختل‌کننده برخاسته از ترس‌های خویش در زندگی رهایی یابد.

که بر این اساس فرد باید در جهت پیدایش ریشه‌های اصلی ترس‌ها و احساسات منفی خویش در صدد درمان باشد. با توجه به تحقیقات و پژوهش‌های روانشناسی می‌توان گفت علت اصلی ایجاد «ترس» مربوط به اتفاقات و حوادثی که شخص در دوران کودکی و نوجوانی خویش تجربه کرده است که اغلب آنها بر اثر روش‌های غلط تربیتی والدین، شکل گرفته است. به گونه‌ای که حتی در دوران بزرگسالی نیز آثار و پیامدهای منفی و ناخوشایند ترس‌های دوران کودکی جسم، روان و ذهن فرد را تسخیر کرده و همچون سد معبر، مسیر حرکت به سمت موفقیت و پیشرفت را از وی سلب کرده است. پیرو مطالب ذکر شده بجز روش‌ها و الگوهای غلط فرزندپروری که والدین در تربیت فرزند خویش به کار می‌برند عوامل دیگری همچون تنبیه‌های نادرست، سابقه ژنتیکی و خانوادگی، اختلالات مغزی، عوامل عاطفی و روانی، بهره‌گیری از مواد مخدر، نداشتن اطلاع و آگاهی، عدم تسلط و کنترل بر موقعیت‌های مبهم و ناشناخته و همچنین تجارب منفی دوران طفولیت و کودکی از اصلی‌ترین مواردی هستند که سبب پیدایش و ظهور ترس‌های بیمارگون در وجود فرد می‌شوند. روانشناسان با توجه

نقش ترس در زندگی روانی - اجتماعی انسان

فائزه ناصح، دکترای روانشناسی عمومی

هر کسی حداقل یکبار با ترس‌هایی همچون ترس از مرگ، تنهایی، ترس از تغییر، ترس از دوست‌داستنی نبودن، ترس از دست دادن، ترس از قضاوت شدن، ترس از نرسیدن به موفقیت و... روبرو شده است و چه بسا برخی از افراد هستند که با این ترس‌های مختل‌کننده روزگار می‌گذرانند و زندگی می‌کنند. در واقع وقتی این مدل از ترس‌ها بر روح و جسم آدمی نفوذ پیدا می‌کنند، وی را از انجام اعمال و رفتارهای روتین زندگی باز می‌ستانند به طوری که در چنین شرایطی فرد توانایی خویش را برای عملکرد مثبت و حرکت رو به جلو از دست می‌دهد. روانشناسان معتقدند «ترس» می‌تواند به عنوان تنها دشمن درونی انسان تلقی شود که در ضمیر ناخودآگاه جا خوش کرده و با نفوذ در زندگی شخص، سبب تضعیف روحیه وی می‌شود، به گونه‌ای که فرد نمی‌تواند هیچ کنترلی بر اعمال و رفتار خویش داشته باشد، زیرا خود را تسلیم ترس‌هایش می‌کند. بنابراین به لحاظ روانشناسی می‌توان گفت

ترس یکی از مهم‌ترین مفاهیمی است که آدمی در طول زندگی برای بقا و مصون نگه داشتن خویش از خطرات احتمالی محیطی به کرات تجربه‌اش می‌کند. از اینرو همه انسان‌ها در طول حیات با انواع مختلفی از ترس‌ها دست به گریبان هستند؛ به بیانی دیگر آدمی هرگاه از فرصتی استفاده کند و به قلمروی ناشناخته‌ای قدم گذارد و یا به طرز جدیدی با دنیایی بدیع برخورد کند، هراس را تجربه می‌نماید. در بسیاری از مواقع این هراس مانع از آن می‌شود تا آدمی بتواند با زندگی خود به پیش حرکت کند. از اینرو ترس‌های افراد گاهی ممکن است مانعی برای دستیابی به موفقیت‌های آنان تلقی شوند؛ ترس‌هایی که همچون خوره ذهن و روان فرد را درگیر می‌کنند و سبب می‌شوند تا فرد شکست را تجربه کند و از دستیابی به اهداف و مقاصد خویش باز بماند. بنابراین